ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET JEUGDDECREET VAN 23 NOVEMBER 2023, WAT BETREFT DE LUISTERLIJN, HET JOKER EN DE SUBSIDIEVOORWAARDEN VOOR JEUGDVERENIGINGEN

Samenvatting

Het Jeugddecreet van 23 november 2023 regelt het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk. Het ontwerp van decreet dat voorligt, wijzigt dit decreet. Een aantal schijffouten wordt gecorrigeerd met het oog op een heldere regelgevende tekst. Een aantal bepalingen wordt gerepareerd om onbedoelde neveneffecten of misverstanden te voorkomen. De werking van de luisterlijn voor kinderen en jongeren wordt in het decreet gegarandeerd.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Het Jeugddecreet van 23 november 2023 regelt het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk. Dit decreet is in werking getreden op 1 januari 2024. Bij de toepassing ervan zijn enkele schrijffouten en foute verwijzingen in de tekst opgemerkt. Er is ook vastgesteld dat enkele bepalingen onbedoelde neveneffecten kunnen hebben of tot misverstanden kunnen leiden. Het ontwerp van decreet dat voorligt, wijzigt het Jeugddecreet van 23 november 2023. Enerzijds worden schrijffouten en foute verwijzingen gecorrigeerd. Anderzijds worden bepalingen die onbedoelde neveneffecten kunnen hebben of tot misverstanden kunnen leiden, gerepareerd. Tot slot wordt de luisterlijn voor kinderen en jongeren in de regelgeving verankerd zodat de werking niet afhangt van de beleidskeuzes van een vereniging. Dit decreet staat los van de beleidsevaluatie die op het einde van de legislatuur is voorzien.

B. Inhoud

Situering

Het Jeugddecreet van 23 november 2023, dat het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk regelt, is in werking getreden op 1 januari 2024. Het ontwerp van decreet dat voorligt, wijzigt dit decreet.

Beleidsmaatregelen

Het ontwerp van decreet telt drie beleidsdoelstellingen:
- Het verbeteren van de kwaliteit van de regelgevende tekst;
- Het voorkomen van onbedoelde neveneffecten of misverstanden van bepalingen;
- Het garanderen van de luisterlijn voor kinderen en jongeren.

Deze beleidsdoelstellingen worden vertaald in de volgende beleidsmaatregelen:
- De maximale leeftijdsgrens voor het JoKER wordt afgestemd op de definitie van de jeugd als personen tot en met 30 jaar;
- De luisterlijn voor kinderen en jongeren wordt in de regelgeving verankerd;
- De algemene subsidievoorwaarde dat de aanvrager zelfstandig de financiën beheert en het eigen beleid bepaalt, wordt geschrapt voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- De drempel voor een erkende jeugdvereniging om een andere erkenning aan te vragen, wordt verlaagd. Enerzijds wordt een erkende geprofessionaliseerde jeugdvereniging met kinderen en jongeren met een handicap, of een erkende

geprofessionaliseerde jeugdvereniging met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie, die bovenlokaal aan jeugdwerk doet en een Vlaamse erkenning aanvraagt, niet gesanctioneerd als ze zich in het kader van de aanvraag richt tot de hele Vlaamse gemeenschap. Anderzijds wordt een erkende landelijk georganiseerde jeugdvereniging, een vereniging informatie en participatie of een cultuureducatieve vereniging die een bovenlokale erkenning aanvraagt, niet gesanctioneerd als ze zich in het kader van de aanvraag niet richt tot de hele Vlaamse Gemeenschap;

- Voor de verenigingen informatie en participatie en cultuureducatieve verenigingen wordt de drempel om een vormingsaanbod voor jeugdwerkers of cultuureducatieve begeleiders te realiseren, verlaagd. De subsidievoorwaarden over de provinciale spreiding bij de verschillende modules worden geharmoniseerd en voor de modules met betrekking tot vorming van jeugdwerkers en cultuureducatieve begeleiders verlaagd tot deelnemers uit drie provincies in plaats van vier;
- Voor geprofessionaliseerde jeugdverenigingen met kinderen en jongeren met een handicap en geprofessionaliseerde jeugdverenigingen met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie wordt de subsidievoorwaarde over de tewerkstelling gepreciseerd en verduidelijkt. Er wordt verwacht dat de betrokken werknemers hoofdzakelijk met de doelgroep werken;
- De vastgestelde schrijffouten, foute verwijzingen en zinsconstructies worden gecorrigeerd.

Impactanalyse

De beleidsmaatregelen kwamen tot stand in dialoog met de jeugdsector. Het departement pleegde overleg met de reflectiegroep Vlaams jeugdwerkbeleid en de reflectiegroep (boven)lokaal jeugdwerkbeleid. De reflectiegroepen zijn een instrument van het departement om de dialoog met de jeugdsector te structureren. Daarnaast pleegde het departement overleg met de landelijk georganiseerde jeugdverenigingen Formaat vzw, Troef vzw en Uit De Marge vzw die bovenlokale jeugdverenigingen ondersteunen.

De beleidsmaatregelen zullen een concrete impact hebben op kinderen en jongeren en op het jeugdwerk, jeugdinformatie, cultuureducatie en jeugdwerk met bijzondere doelgroepen:

- De maximale leeftijdsgrens voor het JoKER bedraagt 25 jaar en wordt afgestemd op de definitie van de jeugd als personen tot en met 30 jaar. Daardoor wordt de lezing van de tekst eenduidiger dan het geval is. Enerzijds zal door de uitbreiding van de toepassing van het JoKER van 25 jaar tot 30 jaar de impactanalyse betrekking hebben op meer jongeren dan voordien. Er wordt dus rekening gehouden met de leefwereld van een grotere groep jongeren dan voordien. Anderzijds staan de meeste 25-plussers al economisch onafhankelijk. Daardoor wijzigt het toepassingsgebied niet op een ingrijpende manier. De uitbreiding van de toepassing van het JoKER van 25 jaar tot 30 jaar heeft in geen geval nadelige gevolgen voor kinderen en jongeren;
- De toekomst van de luisterlijn voor kinderen en jongeren was niet verzekerd. De luisterlijn biedt alle kinderen en jongeren een luisterend oor: opgeleide vrijwilligers beantwoorden oproepen van kinderen en jongeren over de telefoon of via chat of e-mail. Door de decretale verankering wordt de werking van de luisterlijn gegarandeerd. De continuïteit ervan hangt niet langer af van de beleidskeuzes van een vereniging die de luisterlijn beheert. Bovendien kan de opdracht aan een andere vereniging worden toegewezen in het geval dat de uitvoering niet volstaat. Deze maatregel verzekert dat kinderen en jongeren een beroep kunnen blijven doen op de luisterlijn. Ze heeft geen nadelige gevolgen voor kinderen en jongeren;
- Bij de toepassing van het Jeugddecreet bleek dat een intergemeentelijk samenwerkingsverband voor bepaalde aspecten van de dagelijkse werking vaak afhankelijk is van de betrokken lokale besturen. Het schrappen van de voorwaarde

over de zelfstandigheid van de aanvrager, vereenvoudigt voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden de regelgeving en de subsidieaanvraag. De maatregel werkt meer intergemeentelijke samenwerking op het vlak van jeugdwerk en jeugdbeleid in de hand dan voordien. Dit versterkt het jeugdwerk en het jeugdbeleid van de betrokken lokale besturen. Een sterk lokaal jeugdwerk en jeugdbeleid heeft een positieve impact op kinderen en jongeren die er schoollopen, werken en wonen;

- Bij de toepassing van het Jeugddecreet ontving het departement andere erkenningsaanvragen van reeds erkende verenigingen. Het verlagen van de drempels om als erkende vereniging een andere erkenning aan te vragen, laat een vereniging toe om te kiezen voor een erkenning die beter aansluit bij de dagelijkse werking dan het geval is. Als de erkenning en de dagelijkse werking overeenstemmen, dan is de administratieve last bij de aanvraag en verantwoording van subsidies beperkt. De betrokken vereniging kan zich toeleggen op het aanbod voor de kinderen en jongeren, wat een positieve impact heeft op kinderen en jongeren met wie de betrokken vereniging aan jeugdwerk doet. Deze maatregel heeft in geen geval nadelige gevolgen voor kinderen en jongeren;
- Bij de toepassing van het Jeugddecreet bleek dat de subsidievoorwaarden over provinciale spreiding voor verenigingen informatie en participatie en cultuureducatieve verenigingen soms onvoldoende zijn afgestemd op de dagelijkse werking. Door de bijsturing kunnen ze een vormingsaanbod realiseren dat op inhoudelijk en geografisch vlak beter samenhangt met het activiteitenaanbod dan het geval is, gezien er bij de verschillende modules wordt verwacht dat de deelnemers uit minstens drie provincies komen. Een vormingsaanbod voor jeugdwerkers of cultuureducatieve begeleiders dat samenhangt met het aanbod jeugdinformatie of cultuureducatie, heeft een positieve impact op de kwaliteit van de werking van de betrokken vereniging. Enerzijds heeft dit ook een positieve impact op kinderen en jongeren die een beroep op doen op dit aanbod. Anderzijds is het een aandachtspunt voor het departement dat de globale geografische spreiding van het aanbod op het vlak van jeugdinformatie en cultuureducatie wordt gegarandeerd. Het Jeugddecreet biedt daarvoor verschillende instrumenten, waaronder het criterium met betrekking tot geografische spreiding bij de beoordeling van subsidieaanvragen;
- Door de correcties van schrijffouten, verwijzingen en zinsconstructies enerzijds, door de preciseringen van bepalingen anderzijds, wordt de regelgevende tekst duidelijker voor de betrokken verenigingen.

De impact van deze maatregelen wordt gemonitord en geëvalueerd door middel van de nul- en één-meting van het Jeugddecreet in het kader de vijfjaarlijkse beleidsevaluatie. De reflectiegroepen waarin de jeugdsector is vertegenwoordigd, wordt betrokken bij de beleidsevaluatie van het Jeugddecreet.

Implementatie

Het ontwerpdecreet dat voorligt, treedt in werking op 1 januari 2026.

C. Totstandkomingsprocedure

Het ontwerp van decreet kwam tot stand in dialoog met de jeugdsector. Er werd op 24 maart en 16 juni 2025 overlegd met de reflectiegroep Vlaams jeugdwerkbeleid, op 8 mei 2025 met vertegenwoordigers van Formaat, Troef en Uit De Marge die bovenlokale initiatieven ondersteunen, en op 27 juni 2025 met de reflectiegroep (boven)lokaal jeugdwerkbeleid. De reflectiegroepen zijn een instrument van het departement om de dialoog met de jeugdsector te structureren.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1
De bepalingen van dit decreet betreffen uitsluitend gemeenschapsaangelegenheden met uitzondering van de bepalingen betreffende de kinderrechten, het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan en de het kind- en jongereneffectenrapportage (JoKER) die betrekking hebben op zowel gemeenschaps- als gewestmateries.

Artikel 2
Deze bepaling wijzigt de maximale leeftijdsgrens voor het JoKER van 25 jaar tot en met 30 jaar, in overeenstemming met de definitie van de jeugd als personen tot en met 30 jaar in artikel 3, 12°, van het Jeugddecreet van 23 november 2023.
Artikel 7 van hetzelfde decreet regelt de totstandkoming van een JoKER: bij elk ontwerp van decreet dat wordt ingediend bij het Vlaams Parlement, wordt een JoKER gevoegd, als de voorgenomen beslissing het belang van personen jonger dan 25 jaar rechtstreeks raakt. Zoals in de memorie van toelichting bij het Jeugddecreet is vermeld, was de keuze vooral sociaaleconomisch, omdat de meeste 25-plussers al economisch onafhankelijk staan. Ze zijn afgestudeerd, werken of zoeken werk, zoeken een eigen woonst enzovoort.
De leeftijdsgrenzen worden geharmoniseerd. Er wordt geen impact op de workload van het departement met betrekking tot de JoKER verwacht, gelet op de economische onafhankelijkheid van de meeste jongvolwassenen in de groep van 26 tot en met 30 jaar.

Artikel 3
Deze bepaling regelt de ondersteuning van een vereniging die een luisterlijn voor kinderen en jongeren organiseert. De luisterlijn die verschilt van een hulplijn, is van groot belang voor kinderen en jongeren die een luisterend oor zoeken. Opgeleide vrijwilligers beantwoorden dagelijks oproepen via de telefoon, e-mail en chat. Ze luisteren naar de bekommernissen en verhalen van kinderen en jongeren en verwijzen hen indien nodig door naar andere instanties. De verankering van de opdracht en de taken in het Jeugddecreet garandeert dat het voortbestaan van de luisterlijn niet afhangt van het voortbestaan van een vereniging.
De taken zijn het rekruteren, opleiden en ondersteunen van vrijwilligers, het opzetten, onderhouden en optimaliseren van verschillende communicatiekanalen en het bekendmaken van de dienstverlening bij kinderen en jongeren en bij jeugdverenigingen. De vereniging die de opdracht opneemt, moet de neutraliteit en toegankelijkheid van de dienstverlening voor alle kinderen en jongeren vrijwaren.

Artikel 4
Deze bepaling regelt dat de Vlaamse Regering om de vijf jaar de opdracht om een luisterlijn voor kinderen en jongeren te organiseren, toekent op basis van artikel 15 van het Jeugddecreet van 23 november 2023. Dit gebeurt naar analogie van de andere opdrachten voor intermediaire organisaties.
Naast de jeugd- en andere verenigingen kunnen ook de intermediaire organisaties, die kandideren voor een van de drie opdrachten vermeld in artikel 10 tot en met 12 van hetzelfde decreet, zich kandidaat stellen om de luisterlijn te organiseren.
Kandidaten moeten voldoen aan de algemene en specifieke subsidievoorwaarden in het Jeugddecreet en in de beleidsnota beschrijven hoe ze invulling zullen geven aan de opdracht om een luisterlijn voor kinderen en jongeren te organiseren.

Artikel 5
Deze bepaling zet een schrijffout en inconsequent woordgebruik in artikel 19 van het Jeugddecreet van 23 november 2023 recht. In punt 4° wordt de zinsnede "er kennings- en subsidiëringsvoorwaarden" vervangen door de zinsnede "erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden". In punt 6° wordt het woord "vereniging" vervangen door het

woord "aanvrager". De algemene subsidievoorwaarden gelden immers niet alleen voor verenigingen, maar voor alle aanvragers van subsidies.

Artikel 6
Deze bepaling regelt dat de algemene subsidievoorwaarde in artikel 19, 6°, van het Jeugddecreet van 23 november 2023, namelijk dat aanvrager op zelfstandige wijze de financiën en beheert en het eigen beleid bepaalt, niet geldt voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, vermeld in artikel 38, van hetzelfde decreet. Deze aanvragers kunnen omwille van de eigenheid van intergemeentelijke samenwerking vaak niet aan verschillende elementen van deze voorwaarde voldoen: ze maken in het kader van de samenwerking gebruik van lokalen van de betrokken gemeenten of doen een beroep op personeel dat de betrokken gemeenten ter beschikking stellen.

Artikel 7
Deze bepaling stemt de jaren waarin een erkende en gesubsidieerde vereniging een positief eigen vermogen moet hebben, af op het jaar waarop de subsidie betrekking heeft: dit moet het geval zijn in het jaar waarop de werkingssubsidie betrekking heeft en het jaar daarvoor. Dit is een rechtzetting die de inhoud van de oorspronkelijke bepaling niet wijzigt.

Artikel 8
Deze bepaling regelt uitzonderingen voor verenigingen die reeds zijn erkend op basis van artikel 31 tot en met 35 van het Jeugddecreet van 23 november 2023, op de voorwaarden, vermeld in artikel 22, zesde lid, van het hetzelfde decreet, in het geval dat ze een andere erkenning, hetzij bovenlokaal hetzij Vlaams, beogen.
Een Vlaamse vereniging die is erkend op basis van artikel 31, 32 of 33, moet tijdens de referentieperiode in de aanloop naar een bovenlokale erkenningsaanvraag niet voldoen aan artikel 22, zesde lid. Ze moet bijgevolg evenmin voldoen aan de provinciale spreiding.
Omgekeerd wordt een bovenlokale vereniging die is erkend op basis van artikel 34 of 35, bij de periodieke evaluatie niet gesanctioneerd omdat ze tijdens de referentieperiode in de aanloop naar een Vlaamse erkenningsaanvraag niet voldoet aan artikel 22, zevende lid.
Een vereniging die een andere erkenning nastreeft, meldt dit op voorhand aan het departement. Als een vereniging een andere erkenning behaalt, dan kan ze niet langer variabele subsidies, zoals vermeld in artikel 36, tweede, derde of vierde lid, van het Jeugddecreet, ontvangen op basis van de gestopte erkenning, gelet op de andere decretale doelstellingen. Ze kan wel opnieuw variabele subsidies aanvragen op basis van de nieuwe erkenning.
De referentieperiode wordt gedefinieerd naar analogie van artikel 20, §3, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2024 tot uitvoering van het Jeugddecreet van 23 november 2023.

Artikel 9
Deze bepaling wijzigt bij de modules "vorming van jeugdwerkers" en "begeleiding van beleidsparticipatieprocessen" voor verenigingen informatie en participatie, het aantal provincies waaruit deelnemers moeten komen, vermeld in artikel 32, §6, derde lid, en §7, derde lid, van vier naar drie. Dit gebeurt naar analogie van het aantal provincies waaruit deelnemers moeten komen voor de modules "informeren van de jeugd in de vrije tijd" en "informeren van de jeugd buiten de vrije tijd of informeren over de jeugd of over de kinderrechten" in hetzelfde artikel. De harmonisering draagt bij tot een samenhangend aanbod op inhoudelijk en geografisch vlak.

Deze bepaling wijzigt ook de verplichting voor een vereniging informatie en participatie om een module "vorming van jeugdwerkers" te organiseren in het geval dat ze ook modules "informeren van de jeugd in de vrije tijd" realiseert. Een vereniging moet minstens één keer de module "vorming van jeugdwerkers" organiseren wanneer ze vijf keer de module "informeren van de jeugd in de vrije tijd" realiseert.

Deze bepaling verduidelijkt verder dat de begeleidersnorm van één begeleider per vijftig deelnemers in het geval van een studiedag van een andere organisatie of een digitaal initiatief enkel betrekking heeft op de vorming van jeugdwerkers en niet op de vorming van jeugdredacties.

Artikel 10
Deze bepaling wijzigt bij de modules "vorming van cultuureducatieve begeleiders" en "begeleiden van lokale cultuureducatieve initiatieven voor de jeugd" voor cultuureducatieve verenigingen, het aantal provincies waaruit deelnemers moeten komen, vermeld in artikel 33, §5, tweede lid, en §7, tweede lid, van vier naar drie. Dit gebeurt naar analogie van het aantal provincies waaruit deelnemers moeten komen voor de modules "informeren van de jeugd in de vrije tijd" en "informeren van de jeugd buiten de vrije tijd of informeren over de jeugd of over de kinderrechten" in hetzelfde artikel. De harmonisering draagt bij tot een samenhangend aanbod op inhoudelijk en geografisch vlak.

Deze bepaling wijzigt ook de verplichting voor een cultuureducatieve vereniging om een module "vorming van cultuureducatieve begeleiders" te organiseren in het geval dat ze ook modules "organiseren van een cultuureducatief activiteitenaanbod voor de jeugd in de vrije tijd" realiseert. Een vereniging moet minstens één keer de module "vorming van cultuureducatieve begeleiders" organiseren wanneer ze vijf keer de module "organiseren van een cultuureducatief activiteitenaanbod voor de jeugd in de vrije tijd" realiseert.

Artikel 11
Deze bepaling verfijnt de voorwaarde voor geprofessionaliseerde jeugdverenigingen met kinderen en jongeren met een handicap, vermeld in artikel 34, §1, punt 2°, van het Jeugddecreet van 23 november 2023. De twee voltijdse equivalenten die de vereniging in het kader van professionalisering moet tewerkstellen, moeten in hoofdzaak werken met kinderen en jongeren met een handicap. Dit gebeurt naar analogie van de toelichting bij artikel 34 in de memorie van toelichting bij het Jeugddecreet van 23 november 2023.

Artikel 12
Deze bepaling verfijnt de voorwaarde voor geprofessionaliseerde jeugdverenigingen met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie, vermeld in artikel 35, §1, punt 5°, van het Jeugddecreet van 23 november 2023. De drie voltijdse equivalenten die de vereniging in het kader van professionalisering moet tewerkstellen, moeten in hoofdzaak werken met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie. Dit gebeurt naar analogie van de toelichting bij artikel 35 in de memorie van toelichting bij het Jeugddecreet van 23 november 2023.

Artikel 13
Deze bepaling wijzigt de zinsbouw van artikel 41, eerste lid, van het Jeugddecreet van 23 november 2023 zodat de tekst vlotter leesbaar is. De inhoud blijft ongewijzigd.

Artikel 14
Deze bepaling zet een schrijffout in artikel 45, §4, eerste lid, van het Jeugddecreet van 23 november 2023 recht. Het woord "erkenzning" wordt vervangen door het woord "erkenning".

Artikel 15
Deze bepaling regelt dat de vereniging die opdracht, vermeld in artikel 3, heeft, in afwijking van artikel 15, eerste lid, van het Jeugddecreet van 23 november 2023, een eerste keer wordt aangewezen voor de driejarige periode van 1 januari 2028 tot en met 31 december 2030. Daarna gaat het om een vijfjarige periode naar analogie van de intermediaire organisaties.

Brussel, 12 september 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE